

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 48 K. Letno 576 K.
Inozemstvo:
Mesečno 68 K. Letno 816 K.
Oglaš: enostolpna min vrsta za
enkrat 2 K, večkrat popust.

JUGOSLA

Vseučeliški knjižnici
v Ljubljani.
Obvezni izvod,
poštne prosto.

Uredništvo:
Wolfova ulica 11. Telefon 380.
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44.
Članki se ne vračajo.
ašanjem je priložiti znamko
za odgovor.

Vladne stranke in muslimani.

KONFERENCA DR. SPAHA. — SPOR MED VLADO IN MUSLIMANI
RESEN. — NEJASEN POLOŽAJ.

Beograd, 4. febr. (Izv.) Danes ob desetih dopoldne je odstopil minister za trgovino in industrijo dr. Mehmed Spaho posetil ministrskega predsednika Pašića. V predsedništvu vlade je bila nato konferenca, kateri so prisostvovali ministri dr. Voja Marinković, dr. Kosta Kumanudi in dr. Momčilo Ninčić. Na tej seji so razpravljali o raznih vprašanjih, ki so dovedli ministra dr. Spaha do ostavke. — Popoldne ob petih je dr. Spaho imel daljši porazgovor z ministrom dr. Kumanudijem in dr. Krstljem. Razpravljali so o raznih zadevah muslimanskega kluba, o finančnih zadevah in o raznih točkah, ki se

tičejo ministrstva za vere. Dr. Spaho bo potem poročal plenumu muslimanskega kluba, ki se sestane dne 12. t. m. v Sarajevu. Na tej seji se določi nadaljnje postopanje muslimanske stranke v sporu, ki je nastal med njo in vlado. — Na podlagi vsega tega se doznava, da so neresnične ali kvečjemu prenatrpane razne kombinacije, o katerih so poročali listi, ki sodijo, da je spor med vlado in muslimanskim klubom že poravnani. Ravnotako so tudi vse vesti o kombinacijah novih kandidatov za izpraznjeni mesti odstopivših muslimanskih ministrov dr. Spaha in dr. Karamehmedovića brez vsake podlage.

Italijansko posojilo Reki.

Rim, 4. febr. (Izv.) Danes je bil sklenjen dogovor med italijansko in reško vlado glede posojila v znesku 250 milijonov lir, katerega dovoljuje reški vladi Italija. Dogovor, ki je bil danes podpisan, ima sedem členov. Po določitvi pogodb se posojilo obrestuje po 5 odstotkov in je prosto vseh taks. Posojilo se amortizira v petdesetih letih. V kritje tega posojila zastavlja reška vlada vse svoje premičnine in nepremičnine, svoje pravice in vse dohodke, ki jih ima mesto Reka. Reška država se je na ta način popolnoma iz-

ročila Italiji, ker dovoljuje posojilo italijanski finančni minister. Dokler traja amortizacija tega posojila, ne sme sprejeti Reka nobenih obveznosti. Po nadaljnjih določitvah pogodbe sme krožiti na ozemlju reške države samo italijanska lira kot zakonito plačilno sredstvo in se ne smejo izdajati ne bančne, ne državne novčanice. Takoj po podpisu pogodbe dovoli Italija Reki 200 milijonov lir v mesečnih obrokih, od katerih ne sme biti nobeden manjši kot šest milijonov lir, da more mesto zadostiti svojim potrebam.

Grof Andrassy še vedno sanja o Karlu.

Budimpešta, 3. februarja. (Izv.) Voditelj novoorganizirane Friedrichove stranke, grof Andrassy, ki se sedaj imenuje »Kričansko - nacionalna stranka poljedelskih državljanov«, je izjavil na prvem shodu glede državno-pravnega programa stranke nastopno: Stranka absolutno ničesar ne sliši o goljufiji »svobodne volitve kralja« in smatra, da so življenjski interesi in mir države identični z interesi kronanega zakonitega kralja. Govornik je izjavil: Kralja bomo spravili v razvoj v evropskem položaju. Ako bo pri volitvah naš program zmagal, prevzamemo jamstvo za to, da ne bo nobenega puča. V tem slučaju pre-

vzamemo jamstvo, da bo madžarski kralj mirno čakal na primeren čas. Do takrat pa bomo pripravili zanj tla. Nevarnost puča bi grozila samo tedaj, ako bi kralj moral videti, da hočejo tukaj njegovo pravico eskamotirati. Grof Andrassy je potem v daljši razpravi utemeljeval, da je volitev kralja nemogoča in izrazil svoje mnenje, da bi v slučaju volitve kralja imeli na Madžarskem dva kronana kralja, kar bi lahko privedlo do strašnih spopadov v deželi. Končno je pa še poudarjal, da bi bila oseba dosedanjega kralja, ki je tudi zakoniti vladar od Madžarske odcepljenih ozemelj in ki trianskega miru ni podpisal, najboljša jamstvo za integriteto države.

RAZPRAVA PROTI KOMUNISTOM.

Beograd, 4. februarja. (Izv.) Na današnji razpravi proti komunističnim agitatorjem je bil zaslišan zadnji obtoženeц dijak Sava Nikolić, ki je priznal, da je dobil bombe od Stejčića, da pa je, da jih je dobil le v šrambo. Nadalje trdi, da so ga pri prejšnji preiskavi in zaslišanju prisilili, da podpisuje izjave, ki jih ni nikoli podal. Nato so bile zaslišane razne priče ohrambe, ki so govorile v prilog obtožencem Čopiju, Trebinju in Filipoviću, ki so izjavili, da so zlasti Filipovića videli dne 26. januarja l. 1921 in da se torej ni mogel udeležiti komunističnega sestanka v Novem Sadu. Prečitani so bili razni tožbeni akti, zlasti poročila predsedništva parlamenta z dne 26. januarja o tem, kako je takrat nenkrat ugasnila luč v sejni dvorani konstituantne. Razprava se je prekinila opoldne.

DEMANTI O VESTEH GLEDE BATINANJA ZAPRTIH KOMUNISTOV.

Beograd, 4. febr. (Izv.) Uprava mesta Beograd ponovno in odločno demantira vse vesti o mučenju in batinanju komunistov, ki so zaprti radi atentata na kralja na Vidov dan.

STAVKA NEMSKIH ŽELEZNICARJEV.

Berlin, 4. februarja. (Izv.) Državno prometno ministrstvo poroča, da se na posameznih mestih že lahko opazijo učinek, ki so ga imeli oklici vrhovnih zvez strokovnih organizacij, da naj se na železnica začne zopet delati. Posebno strojevodje se vračajo na delo. Berlin, 3. februarja. (Izv.) Kakor se javlja s pristojnega mesta, se ne bodo vršila pogajanja s stavkajočimi železnica. V nekaterih mestih se je vršila sabotaža.

KONEC RUDARSKE STAVKE V NEMCIJI.

Berlin, 3. februarja. (Izv.) Vrhovne zveze rudarjev so na podlagi razgovora z nemškimi državnimi kancelarjem o poročanju stavke izdale oklice na vse stavkajoče s pozivom, da naj končajo stavko.

NAŠA ZASTOPNIKA NA RIMSKI KONFERENCI.

Beograd, 4. febr. (Izv.) Na gospodarski konferenci, ki se dne 15. t. m. sestane v Rimu, bosta našo državo zastopala ista delegata, kakor na lanskem, namreč dr. Rybář in Spevec ter tozadevni strokovnjaki.

KONFERENCA O ZAKONSKEM NAČRTU GLEDE LJUDSKIH ŠOL.

Beograd, 4. febr. (Izv.) Minister za prosveto je sklical konferenco delegatov prosvetnih oddelkov vseh pokrajinskih uprav. Na tej konferenci, ki se vrši te dni v Beogradu, bodo navzočni vsi delegati in referenti ministrstva prosvete. Razpravljalo se bo o zakonskem načrtu glede ljudskih šol na široki podlagi. Govorilo se bo tudi o vzdrževanju šol v finančnem pogledu. Konferenca bo trajala nekaj dni.

IZ SEJE FINANČNEGA ODBORA.

Beograd, 4. februarja. (Izv.) Finančni odbor je imel danes plenarno sejo, na kateri je bil najprej prečitani zapisnik zadnje seje. Nato je prišel v razpravo dopis finančnega ministra dr. Kumanudija, v katerem zahteva, naj se seja izpremeni v konferenco. Ker je tudi vojni minister sprejel ta predlog, se je nato plenarna seja izpremenila v konferenco. Vzrok za to izpremembo tiči v tem, da je na dnevnem redu današnje seje več važnih točk, ki se pa morajo obravnavati tajno. Zaradi tega so bili novinarji in stenografi pozvani, naj se odstranijo iz sejne dvorane. Kakor se doznava, je poslanec Velizar Janković zahteval, naj se novinarji sploh ne dopuščajo na sejo finančnega odbora. Ta predlog pa je predsednik odklonil z motivacijo, da je finančni odbor že prej dovolil novinarjem, da prisostvujejo sejam. — Najprej pride na razpravo vojno ministristvo, in sicer vojske zadeve, kontingent vojske itd. Dosegla se je soglasnost, da se omogoči delo tretje sekcije finančnega odbora, ki ima pretesati proračun vojnega ministristva. Vojni minister je pristal na to, da se orožništvo izloči iz kompetence ministristva za vojno in mornarico, in da se priključi ministristvu za notranje posle. Ravnotako se iz vojnega ministristva izloči obmejne straže, ki naj bi se priključile finančnemu ministristvu. Finančni minister dr. Kumanudi je dejal, da bi po njegovem mnenju bilo najbolje, da se obmejne straže sploh razpuste, ker nimajo več prave podlage za svoj obstoj. — Seja se je nato zaključila. — V ponedeljek je v finančnem ministristvu seja druge sekcije finančnega odbora, kateri prisostvujejo tudi delegati pokrajinskih uprav.

IZ ZAKONODAJNEGA ODBORA.

Beograd, 4. februarja. (Izv.) Danes je imel svojo plenarno sejo tudi zakonodajni odbor, ki je razpravljajal o koncesijah družbe »Ohrid« za ribolov na Ohridskem in Prespanskem jezeru. Stavljenih je bilo več predlogov. Po daljši debati je zakonodajni odbor prešel na glasovanje o predlogu pododbora, da naj se koncesija razveljavi. Za predlog so glasovale vse stranke razen radikalcev. — Seja se je nato zaključila. — Prihodnja seja bo v ponedeljek. Na dnevnem redu je upravna razdelitev države.

POKRAJINSKI NAMESTNIK ZA DALMACIJO V BEOGRADU.

Beograd, 4. febr. (Izv.) Danes je dopel semkaj kraljevi namestnik za Dalmacijo dr. Metličić. Kakor se doznava, je njegov prihod v zvezi z izpraznitvijo tretje cone v Dalmaciji, z definitivno rešitvijo šibeniških dogodkov in s prehrano Dalmacije.

INVESTICIJSKI STROŠKI ZAGREBA.

Zagreb, 4. febr. (Izv.) Mesto Zagreb potrebuje v investicijske svrhe 600 milijonov kron. To je na večerajšnji seji finančnega odbora občinskega sveta ugotovil župan Heinzl. V pokritje teh izdatkov bo občina morala najeti posojilo v inozemstvu, in sicer v Švici, Angliji in Ameriki. Del investicij se bo kril s posojilom, ki se najame pri domačih denarnih zavodih.

DOHODKI DRŽAVNIH RUDNIKOV.

Beograd, 4. febr. (Izv.) Dohodki državnih rudnikov so vedno večji. Dočim so bili ti rudniki v proračunskem letu 1918-19 deficitni za približno pol milijona dinarjev, so imeli dobička v proračunskih letih 1919-20 približno 5 in 1920-21 23 milijonov dinarjev.

PASIVNA REZISTENCA NAŠIH ŽELEZNICARJEV.

Zagreb, 4. febr. (Izv.) Opaža se uspeh pasivne rezistence železnica, od katere je najbolj prizadet izvoz lesa.

Amputacija.

Separacija, parcelacija, amputacija — to so besede, ki smo jih kar naenkrat zaslišali iz Beograda. Vse te besede merijo na Slovenijo.

Stara politična postava dr. Ivan Sušteršič stopa — čeprav od daleč šele — na obzorje. Naše vlade niso mogle do danes izvesti prav nobene politične konsolidacije v državi. Bili so se samo bolj med starimi, avstrijsko ubranimi osebami s starimi sovraštvi in malenkostnimi privatnimi zagriženostmi brez širjega pogleda na naše novo razmerje. Ni čudno, če je — kakor se ne demantira — izkušeni Nikola Pašić zagrabil v tem kaotičnem osebkanju avstrijskih mentalitet po mojstru krotitelju dr. Sušteršiču.

V državi imamo — priznajmo si odkrito — nezadovoljnosti dovolj: v Vojvodini, Bosni in ponosni jugoslovanski Dalmaciji prav tako, kot v Radičevi Hrvatski. Razumljivo je, da nihče ne more vsvarjati dobrot narodu čez noč, toda delo naše uprave traja že leta in tekom tega časa bi se bilo že marsikaj lahko storilo v ljudsko korist. Gledamo pa dan za dnem le, kako se bogate bogati in sirotijo sirotaki. Jasno je, da tako ne more naprej.

Kje naj iščemo krivde? V prvi vrsti v naši upravi, to se razume. In zato silijo iz tega načina upravljanja države narod ven.

Ne sledi pa iz tega, da bi silili iz države, kakor smo si želeli v mirnem in vojnem času, iz države enakopravnih jugoslovanskih bratov.

Te države smo si mi želeli, to državo smo v srcu svojem oblikovali v krvavem vojnem času.

Državo imamo, toda taka ni, kot smo si jo želeli. Našo srčno državo grižejo danes stranke, ki se smatrajo za višje vrednote, kakor pa država in imajo državo samo za krinko, s katero si krijejo svoj sesajoči bankirski obraz.

Stare mentalne stranke tiščijo k tlom vse pokrajine naše države.

Ni čudno torej, da se vse te stranke, ki so imele v starih državnih sklopih svoje privilegije, borijo proti enakopravnosti celega naroda. Zato, da bi svoje privilegije obdržali, mečejo in režejo iz državnega telesa, če je treba, cele pokrajine in izražajo to z eno besedo: amputacija. Zdrav narod jim je odveč; izrezati ga je treba in vreči kamorkoli.

Ker imajo ti amputanti danes veliko državno moč, je pa treba, da narod, ki se z njimi močje tako nalahko igrajo, resno prevdari, kam vodi pot v skrajnem slučaju.

Mi vsi smo zrastle z zemljo in ljubeznijo do nje — naša slovenska tla so nam sveta. Mar vedo naše stranke, kaj bodo storile, če jih vladni mogotec z našo domovino vred postavi »na prosto«? Mar ve to — ponavljamo — katera-koli naših strank?

Tako se zdi človeku, kakor leta 1718, ko je vse živelo v nevednosti in nestrpnem pričakanju rešitve.

V teh razmerah je pač žalostno, da leze ljudem strah v kosti že ob imenu enega samega človeka. Kaj nimamo močnejšega cilja, kaj nismo več zmožni koncentracije proti vsakemu poizkusu delitve naših slovenskih tal in barantanju z našim narodom?

Naj pride do česarkolli, naša volja, ki nam je varovala naš narod skozi stoletja, se mora osredotočiti zopet na en cilj: ohranitev naše zemlje.

Volitev novega papeža doslel brez uspeha.

Rim, 3. febr. (Izv.) Dopoldne in popoldne so se vršile v Vatikanu volitve novega papeža, vendar pa nobena volitev ni imela dosedaj pozitivnega rezultata. Govori se, da je kardinal Marini v konklavu obolel.

Rim, 4. febr. (Izv.) Ob 11.45 in ob petih popoldne se je dvakrat dvignil črn dim iz sikstinske kapele in je označil, da današnji dve volitvi konklava nista imeli uspeha in da papež še vedno ni izvoljen.

Splošna stavka rudarjev v Čehoslovaški.

Praga, 4. februarja. (Izv.) Listi se obširno bavijo s stavko v preinogovnikih, »Bohemia« poroča iz parlamentarnih krogov, da se bodo v nekaterih dneh podjetniki pobotali z delavci.

Mosty, 3. februarja. (Izv.) Kakor se je poročalo na okrožni rudarski konferenci v Mostih, so nekatera rudniška podjetja zaprla skladišča za živila. Rudarji so pozvali okrožni rudarski urad v Mostih, da naj takoj o tem obvesti vlado in ji naznani, da bodo rudarji na to odgovorili s tem, da bodo odpoklicali vse ono moštvo, ki opravlja vzdrževalna dela v rudnikih. Rudarske organizacije sodijo, da stavka skupaj 135.000 delavcev.

USTAVITEV DE LA.

Kladno, 4. februarja. (Izv.) Praška družba železne industrije objavlja, da od danes opoldne dalje ustavlja do nadaljnjega delo v svojih tovarnah. Zato bo danes odpuščenih 3600 delavcev.

IZ MADŽARSKE NARODNE SKUPŠČINE.

Budimpešta, 4. febr. (Izv.) V današnji seji narodne skupščine je predložil poslanec Josip Szabo predlog, ki pozivlje vlado, naj predloži zbornici zakonski načrt o podaljšanju delovanja narodne skupščine za čas razprav o volilni reformi. Nato je bila sprejeta predloga o reformi obrtnega zakona tudi v podrobnostih.

FRANCIJA IN ZGRADITEV DONAVSKE LUKE.

Budimpešta, 4. febr. (Izv.) Kakor doznava »Magyar Ország«, je bila med madžarsko vlado in nekimi francoskimi konzorcijem sklenjena pogodba, po ka-

Praga, 4. februarja. (Izv.) Kakor doznava »Česke Slovo«, so lastniki zapadno-českkih predelnic odpovedali oni del kolektivnih dogovorov, ki se nanaša na plače. Tovarnarji skušajo doseči znižanje draginskih dokladov za 15%. Ako se to izvede, bo 50.000 delavcev prizadetih. Centralni odbor strokovnih organizacij rudarjev in plavzarjev v Pragi je izdal proglas svojim članom, v katerem izjavlja, da so rudniški uradniki obvezani biti nevtralni v boju rudarjev, in da bodo vršili le ona dela, ki jim jih nalagajo rudniško-policijski predpisi.

teri se tvrdki Schneider-Creuzot povečati gradba proste luke ob donavskem rokavu v Soroksaru. Francoska skupina stavlja za pristaniška dela na razpolago kredit 600 milijonov kron.

Borzna poročila.

Zagreb, 4. febr. (Izv.) V današnjem privatnem prometu so kotirali: Berlin 151, Praga 375, Dunaj 373, Milan 1420, London 1311, Pariz 2560, »vica« 6000, Budimpešta 46.75, ameriški dolarji 301.50.

Curih, 4. febr. (Izv.) Devize: Berlin 2.525, Holandija 190, Newyork 512, London 22.05, Pariz 42.875, Milan 23.80, Praga 9.90, Budimpešta 0.775, Zagreb 1.65, Varšava 0.16, Dunaj 0.17, avstrijske krone 0.08.

Zahtevajte

JUGOSLAVIJO

Dr. Joža Glonar:

Solska reforma in kulturni problem naše države.

Z načrtom edinstvene srednje šole, o katerem se sedaj posvetujejo naše profesorske organizacije, je vse reformno gibanje na polju našega šolstva stopilo v odločilen štadij. Če naj bo vsaka reforma razvoj kvišku in korak naprej, moramo beograjski načrt z ozirom na razvojno stopnjo našega srednjega šolstva a limine odkloniti. Srednja šola, hi jo hoče ustvariti, je žalostna križanka naše meščanske šole in deformirane naše srednje šole, ne ptič ne miš, v kulturnem pogledu občuten padeč na nižjo stopnjo. Odkloniti ga uoramo tudi zaradi tega, ker je v njem končna odločitev o najvažnejših prosvetnih predavanjih izrečno rezervirana beograjskemu »Prosvetnemu совету«, torč korporaciji, ki po svoji takorekoč eksteritorialni sestavljenosti ni odgovorna onemu občinstvu, ki je direktno interesirano na kvaliteti naših srednjih šol.

Šolstvo se je začelo pri nas reformirati takoj po prevratu. Toda vse kaže, da se niti učna uprava niti inteligentno občinstvo, ki bi na razvoju šolstva vendar moralo biti zainteresirano, nista v dovoljni meri zavedala latentnih motivov, ki so te reforme po večini povzročili. Njih zle posledice se dade v našem šolstvu že kažejo; bogved kam bomo po tej poti še prišli. Molčati ob tako eminentno važni zadevi bi bil naravnost greh!

Prve reforme na polju šolstva nam je prinesla pianost svobode in ekstaza, ki je slepo začela rušiti vse, kar nas je spominjalo prejšnjih, nesvobodnih časov. En tak »avstrijski« specifičnost je bila humanistična gimnazija, o kateri se je s posebnim povdankom trdilo, da je naša svobodni bratje niso imeli. Tako sta strašna latinščina in še strašnejša grščina postali oni dve grozni šibi, s katerima je tepla nekdanja Avstrija svoje narode. Materijalistični tok časa je ob enem podpiral javno mnenje, da je nepotreben, prazen in neploden trud z rečmi, ki nimajo nobene praktične vrednosti. Očarovala je tudi zavest, da je vsako reformiranje nekaj »modernega« in bojazni, da se s svojo zastarelostjo pred naprednejšimi narodi blamiramo. V široki javnosti se je zbudila z lažikovanjem nad težavno latinščino in še težavnejšo grščino zavest, da so šole, v katerih teh jezikov ni ali je njih pouk vsaj omejen, lažje ko drugo šole, katerih spričevala imajo enako vrednost. In kaj je naravnost, ko da bo oče dal svojega otroka v lažjo šolo, če doseže v njej isti uspeh kakor v težki?

To so glavni, deloma prikriti, deloma prikrivani motivi, iz katerih se je v naši javnosti rodil klic po reformi šolstva. Kako je na vse to reagirala naša učna uprava? Ali si je bila na jasne glade teh motivov, tega ni mogoče reči. Udal se je splošni zahtevi in začela z reformami, ki so odgovarjale zahtevam javnosti. Ali je tega krivo premajhno in prepozno spoznanje, smeri, v katero ta pot vodi, pomankanje poguma za odgovornost ali pa plahost pred javnim mnenjem, tudi tega človek, ki ni sam član učne uprave, ne more vedeti. Tem bolj očito govore dejstva. Spremenila je humanistične gimnazije v realne in tako strašno nesvobodni, naravnost tiranski disciplinarni red reformirala pri-

merno zahtevam današnjega svobodnega časa. Sprememba tipa gimnazije je lahko odvisna od kaprice kakega posameznega nadzornika, sicer pa se je učna uprava ravnala po željah in nasvetih raznih županov, starišev in učencev (da učencev!) S takim kulturnim plebiscitom je mogoče hotela pokazati svojo demokratičnost (kar je danes tudi zelo moderno!) pa ni pomislila, da imajo v tej stvari manjšino ravno oni ljudje, ki umejo pravo podobo časa in njega prave potrebe, in ki so torej v prvi vrsti poklicani, da povedo svojo besedo v tako važni stvari, namreč inteligentje. In da se taka demokratičnost lahko razlaga tudi kot komodno sredstvo, da kdo odgovornost odloži z lastnih pleč na tuja.

Pravi paradoks, ki ni brez usodne ironije, pa je izvedeniško mnenje, ki ga je učna uprava zaprosila pri učencih, torč pri objektu svojega delovanja. To je res že vsek demokratičnost! Odkod izhaja in kje je nje pravi izvor, se da prav lahko pokazati. Sentimentalni »Jahrlundert des Kindes«, v katerem so vzrasli in že dejstvomali naši šolniki, ki so danes člani učne uprave, je poleg mnogo dobrega ustvaril tudi nekaj za vzgojo in šolo neizmerno usodnega: iz otroka je naredil naravnost malika, ki ga šola za božjo voljo ne sme mučiti. In tako je naša učna uprava posadila za kateder gospoda Mikosesa, sama pa s profesorji vred sedla v avditorij, kjer zdaj spodobno drži »roke na klop«. Ne delajmo ji krivice; v tem položaju se ne počuti dobro in sama priznava, da nekaj ni v redu. — Zato prireja razgovore in ankete, v katerih se naj reši vprašanja, odkod neki prihaja, da šolska disciplina zviDOMA peša in da enako konstantno nazujuje učni uspehi. To je tragika kmeta, ki je v svoji razmišljenosti potegnil čep iz sode, sedaj pa zbegano gleda, kako vino curkoma lije iz njega in se ne zave, da drži čep še v roki. Vse ankete, vsi klici po idealizmu ne bodo učni upravi pomagali nič, dokler se ne bo sama zavedla, da drži čep v rokah in da je treba ves ta pereči problem samo energično zgrabiti — za ušesa.

V resnici ima večina današnjih reform svoj izvor v tendenci, da se učencem šola olajša. Ta tendenca gre sistematično za tem, da se šoli počasi vzame vse, kar je pravzaprav nje bistvo: počasi bodo naše šole samo še nekaki pšyski zbori, telovadni krožki, turistične zveze, športni klubi, politični odseki, bančne podružnice itd. Vse to izhaja iz usodne zaslepljenosti, da je težka šola za otroke zlo. Ne, težava šole je nje bistvo, sredstvo, s katerim se naj učenec izšola za življenje. Ravno v šoli se, prvič in najgloblje, vadi zmagovati naloge, premagovati težkoče iz sladkosti uspeha črpati impulz in moč za premagovanje nadaljnjih težkoč. Kdor se tega ne nauči v šoli, se ne bo naučil nikdar pozneje in bo postal samo žalostna marioneta, gibajoča se po migljaju tujih prstov. S to svojo težavo vrši šola nujno potrebno selekcijo; samo tako prihajajo skozi njo do odločilnih mest le sposobnejši. Lalika šola bo odprta vsem na tečaj, sposobnim in nesposobnim; skozi njo bodo prišli vsi; vanjo pa samo tisti, ki bodo imeli — protekcijo. Kdor ne uvidi, kam vse to vodi in primerno ne ravna, podpira destruktivne tendence in greši nad posamezniki in pokolenji.

Vsega tega ne pišem, da bi poučeval učno upravo, ker vem, da je se-

stavljena iz mož, ki jih v teh rečeh ni treba poučevati. Prej bi rekel, da jih v preveliki meri diči tipična slovenska slabost, da temu, kar smo spoznali za pravo, s pogumno besedo in odločnim činom ne pripomoremo do veljave in da se damo preplasti od praznih gesel. Tako prazno geslo se je pojavilo v zahtevi, da moramo beograjski načrt edinstvene srednje šole sprejeti z ozirom na narodno edinstvo. Ta trditve je prvič nedostojna zloraba lepe besede, ki se bo — žalibog! — zlorabljala vse dolje, da bo popolnoma obrabljena. Drugič je nedopustna substitucija, ker je edinstvo šolstva mogoče le na podlagi kulturnega edinstva. Tretjič pa seva iz nje naravnost neverjetno nepoznanje biologije in pogojev kulturnega razvoja.

V državi s tako velikimi kulturnimi razlikami, kakor jih kaže naša — in ki jih misva zakrivila midva, ne ti, ki to bereš in ne jaz, ki to pišem — v taki državi je kulturno edinstvo najboljširnejše le na najnižji, najprimitivnejši stopnji, ali da govoriva konkretno, največje kulturno edinstvo veže n. pr. pri nas analifabete, ki imajo absolutno večino. Čim višja je kulturna diferenciacija, tem manjše je število individuvov na isti višini; na najvišji višini se pri nas visoko nad dvanaestimi ali trinajstimi milijoni, spoglednje le ducat osamljenih vrhov. Umevno je vsled tega, da gre razvoj kulture od spodaj navzgor in da se morajo nižje plasti v svojem kulturnem delu usmeriti kvišku, ne pa pritezati višjega nivoja na nižjega. Samo ta pot vodi do izenačenja kulturnih višin, do kulturnega edinstva; samo ta pot vodi do kulture. Vse drugo je nasilno, protikulturno niveliranje. Samo po tej poti bomo prišli do kulturnega edinstva s kulturnim zapadom. V tem je pravi kulturni problem naše države; kdor pri tem delu ne pomaga, ali ga naravnost ovira, greši nad našo državo in nje poslanstvom, ki ga ima za svetovno kulturo.

Ekspozice železniškega ministra.

(Konec.)

Dobro je bilo vendarle, da je g. minister govoril: dobili smo vsaj vpogled v municipalije, kako delajo in kako so zakrivali katastrofo, ki bode v kratkem nedvomno nastopila.

Gospod minister je omenil tudi, da osebe ni na tisti višini, da bi bilo svoji težki nalogi kos. Res je. Gospod minister naj pogleda kar samega sebe in hitro gre kamor spada; dalje naj hitro odstavi svojega famoznega pomočnika, nekaj ravnatelj in šefov in napravil bo prvi korak dosegel temelja za vzgojo dobrega oseboja.

Morda železniška uprava ni grešila nikar toliko, kakor ravno pri oseboju. Po preobrtu smo imeli na razpolago precej dobrega oseboja. Bila je pa le nesreča, da mora imeti uprava tudi ravnatelje in druga merodajna mesta. In kompetentov na ravnateljska mesta je bilo veliko, ravnateljskih mest pa temu primerno prav malo. In začel se je hud boj. Vsak, ki je hotel postati ravnatelj, si je preskrbel potrebno zaslombo pri strankarskopoličnih voditeljih in tisti, ki je znal dobiti na svojo stran kar več strank, to je gotovo tudi umetnost, je zmagal. In visoki gospodje so se med seboj pošiljali v penzijo. Na ta način se je razpuščilo tudi ravnateljstvo v Ljubljani. En človek je hotel postati ravnatelj, in ker drugače ni šlo, je moralo pasti ravnatelj-

stvo, seveda iz strokovnih ozirov. Danes bi dotični osebi konveniralo ravnateljstvo v Ljubljani, ker misli postati ravnatelj, ergo dela nič in dan na to, da se ustanovi v Ljubljani »pet ravnateljstvo, seveda so merodajni zopet strokovni oziri. Tako se je delalo. Ali je tako vodilno oseboje, ki podreja strokovne stvari osebnim ambicijam na mestu ali ne, to sodbo naj si napravi občinstvo samo, vendar je igel g. minister prav, da je rekel, da oseboje ni kos svoji nalogi. Očividno je mislil pri tem le na vodilno oseboje. Kako neki si predstavlja mali Mori le v enem, četudi samostojnem ravnateljstvu ali inspektoratu red, ko pa so krediti odvisni od Beograda. Toda gotovim ljudem se lahko meče pesek v oči in brilira s tem. Med tem, ko so se spočetka med seboj pošiljali v penzijo samo višji gospodje, se je ta metoda razpela polagoma na vse oseboje. Iz kateregakoli vzroka kakemu merodajnemu gospodu neljubi uslužbenec se ali penzionira ali kratkoma odpušči iz službe. Nihče ni več gotov, da že jutri ne bo na cesti. Na strokovno znanje se ni oziralo in se ne ozira. Glavno in merodajno je, da je uslužbenec dobro zapisan pri tej ali oni stranki. To je edino merodajno za napredovanje in najboljša kvalifikacija za merodajne mesta. Železniška služba je tako naporna in zalitava toliko znanja, da kdor jo hoče proučiti in vestno izpolnjevati, nima časa za druge stvari, najmanj seveda za strankarsko politiko. Imeli smo mnogo uslužbencev, ki se niso brigali za ničesar drugega, kakor za vestno izpolnjevanje službe. Toda kaj so ti ljudje doživeli? Potisnili so jih je ob zid, predpostavilo se jim je ta-

kozvane strokovnjake, ki so imeli 24 ur na dan časa letati za politiki ter jim hvaliti svoje znanje. Ko so le-ti »strokovnjaki« dosegli potom strankarskih politikov to, kar so iskali, najmerodajnejša mesta, so jim bili pravi strokovnjaki seveda na potu. Bodisi, da so se bali radi svoje nezmoglosti za mesta, katera so zasedli ne potim znanja, temveč potom strankarskih politikov, bodisi iz osebnega maščevanja, so začeli pošiljati v pokoj vse, kar jim je bilo na potu. Tako so se državne železnice na lep način zreble veliko naravnost izvrstnih strokovnjakov. Drugim zopet je bila metoda, kako se nagrada pridno delo, ostudila vse skupaj in so šli sami. Dobrega strokovnjaka ne čaka namreč ničesar drugega, kakor nečestni penzijo ali pa tudi odslovice iz službe.

Tako je železniška uprava sama uničila svoje oseboje. In danes minister toži, da nima oseboja, ki bi bilo svoji kos nalogi. Ako bodo vladale take razmere, ne bo imela uprava državne železnice nikdar oseboja, ki bi bilo svoji nalogi kos, pa naj čaka nanj tudi tisoč let. Nasprotno razmere bodo vedno slabše. Ako se oseboje korumpira od zgoraj, pač ni pričakovati ozdravljenja, temveč mora priti v dolednem času do popolnega razpada.

Mi smo povedali to, kar gospod minister ni povedal. Povedali smo pa to iz vzroka, ker še vedno upamo, da prevladava s časom pamet, ker še vedno upamo, da se bodo naši merodajni faktorji izrežnili, predno bo prepozno. Danes, to vemo, ne pomagajo nobene besede, mogoče bodo pomagale v kratkem in za tisti čas smo napisali ta članek.

Politične vesti.

× »Slovenski Narod« in »Jutro« poročata z očitno zlobo, da je bila v predvečernji seji narodne skupščine interpelacija radi razmer na železnica odstavljena iz dnevnega reda vsled tega, ker se poslanec Ivan Deržić ni udeležil seje. »Slovenski Narod« celo poroča, da je Deržić pozabil, da pride njegova interpelacija na vrsto.

V pomirjenju demokratov in »najbolj informiranih« listov smo naprošeni izjaviti, da se posl. Deržić zadnjega zasedanja narodne skupščine sploh ne udeležuje. To pa ne zato, ker je »pozabil« na svoje poslanske dolžnosti, ampak zato, ker je nevarno zbolel in je po nasvetu zdravnikov moral oditi na jug za najmanj en mesec. Če je pa demokratom res tako promet pri srcu, zakaj čakajo na interpelacije narodnih socialistov in sami ne ukrenejo vse potrebno, ko imajo tako — moč!

× Nemška potuhnjenost in hinavščina. Deputacija več sto oseb iz Pliberka in okolice se je danes predstavila celovski deželni vladi in tolmačila želje obmejnega prebivalstva, naj bi vlada gledala na to, da razmejitvena komisija naknadno ne izroči Jugoslaviji delov obmejn. prebivalstva Kljub njegovi volji, izraženi pri plebiscitu. Deputacija se je pritožila tudi proti jugoslovanski agitaciji, ki kali mir in enotnost prebivalstva. Deželn glavav Dröger in njegov namestnik Schumy

sta podala pomirjevalne izjave in zagotovilo, da se bo v okvirju obstoječih pogodb storilo vse, da se zadovoljijo želje Pliberčanov. (Pri tem pa zatrjajo Slovence, kjerkoli morejo.)

× Ureditev ministrskih plač. Finančni odbor v Beogradu je inčel večeraj sejo, na kateri se je razpravljalo o plačah ministrov in o izdatkih za tiskanje novčanic in kovanje novcev.

× Frankovci »Narodni list« prenehel izhajati. »Slobodna Tribuna« javlja iz New Yorka, da je pred kakimi desetimi dnevi prenehel izhajati tamošnji »Narodni List«, ki ga je izdajal Zotti in ki je zagovarjal frankovsko politiko.

× Francija v bojzani za versaillesko pogodbo. Kakor poročajo listi, predlaga francoska nota, ki se je gledi genovske konference predložila vlada v Londonu in Rimu, da naj bi se jasneje izrazilo, da se genovska konferenca ne sme dotakniti versailleske mirove pogodbe in reparacij. V tej noti se nadalje izrecno izjavlja, da Francija ne bi mogla pristati na to, da bi se priznala sovjetska vlada, ako bi se ne dala vsa jamstva, katera je zahteval Millerand, ko je bil ministrski predsednik.

× Volitve v moskovski sovjet V moskovski sovjet je bilo izvoljenih dosedaj 932 komunistov, 110 zastopnikov, ki ne pripadajo nobeni stranki, in en manjševik.

Časopisni glasovi.

»Slovenec« v članku »Politika separacije ali amputacije« izjavlja za SLS in HPS: Mi slejkoprej hočemo močno jugoslovansko državo, v kateri bodo vsi narodi už-

vali enakopravnost potom široke zakonodajne avtonomije tako tam, kjer žive plemena kompaktno sama zase, kakor tam, kjer žive med seboj pomešana, da se drug

Konklave.

Ker se glavnokar vrše volitve novega papeža, bo naše čitatelje gotovo zanimalo, kako se te volitve pravzaprav vrše.

Volitve novega papeža se vrše na poseben način, ki se imenuje konklave. »Conclave« pomeni v latinskem jeziku pravzaprav sobico, danes pa pomeni na eni strani kraj, kjer se volitev vrši, na drugi strani pa se s to besedo označujejo tudi volitve kot take. V prvih stoletjih po Kristusu je imela pravico voliti rimskega škofa ali papeža samo duhovščina in rimski narod in izvoljeni škof se je priznal tudi od ostalih krščanstva za Petrovega naslednika. Pozneje je prišlo do marsikaterih težav in pri volitvah papežev je večkrat odločil pogubonosni vpliv rimskih cesarjev, francoskih in nemških kraljev, dokler ni po prizadevanju posameznih papežev pripadla pravica do volitve papeža izključno kardinalskemu kolegiju. Da bi se izločilo vsako tuje vplivanje na potek volitve ter da bi se na drugi strani izvažal nekak pritisk na kardinale, da bi se hitreje odločili in zedinili za papeževo osebo se po Gregorju X. (1274) zapre, ves kardinalski kolegij na ostalemu svetu nedostopnem prostoru, katera pred izvolitvijo novega papeža ne sme zapustiti noben kardinal.

Določitve za papeško volitev, ki jih je postavil Gregor X., takozvana »Constitutio Gregori X.« so z malenkostni-

mi izjemami še danes v veljavi... Constitutio Gregori določa, da se smejo volitve papeža vršiti na vsakem kraju sveta v vsakem poslopu, ki ga v ta namen izberejo kardinale. Z ozirom na različne lokalne prednosti se zbere konklave običajno v kakem prostoru Vatikana 11. dan po papeževi smrti. V izjemnih slučajih, če bi grozila papeževi moči ali cerkvi kaka nevarnost, se vrše volitve novega papeža »praesente kadavere« (dokler je mrtvo truplo papeževo še v Vatikani). V prostoru, ki je bil izbran za volitve, se napravi toliko celic iz smrekovega lesa, kolikor je kardinalov. Vsaka teh celic meri 10 kvadratnih klaster in je predeljena na dva dela, od katerih meri eden 6 in eden 4 kvadr. klaster. Večja polovica je namenjena za kardinale, manjša pa za njegovega tajnika, takozvanega konklavista. Vse celice so enako opravljene. V njih se nahaja postelja, miza, umivalnik in dva stola. Celice se nato izrebafo. Ko so vse celice dodeljene posameznim kardinalom, se vrata zaznamujejo. Zjutraj onega dne, ko se prično konklave, se zberejo kardinale v sikstinski kapeli, kjer bere kardinal-dekan mašo. Od tu, se podajo nato kardinale v svečanem sporedu v prostor, ki je določen za konklave. Spredaj gredo služabniki kardinalov, za njimi papeški pevski zbor, ki poje »veni creator spiritus«. Koru sledi ceremonijski mojster, ki nosi velik križ na čelu kardinalov. Ti so oblečeni v vijoličaste plašče in gredo vedno po dva in po dva skupaj. Konec sprevoda tvori straža. Po prihodu v konklave gredo kardinale

najprej v kapelo, v kateri se izvrši volitev papeža. Tamkaj molijo in prečitajo se odredbe tikajoče se papeških volitev. Nato vsi kardinale prišejejo, da se bodo strogo držali pri volitvah teh odredb. Poleg tega se vsak svečano zaveže, da ne bo kršil nobene cerkvene pravice ali posestva v slučaju, če bi bil izvoljen za papeža. Nato se kardinale še enkrat lahko odstranijo iz konklave, morajo pa se vrniti do treh zjutraj.

Ob treh ponoči zapoje zvon in sedaj se morajo odstraniti iz konklave vse tuje osebe. V konklave ostanejo samo kardinale s svojimi slugami, sakristan papeške kapele, ki pripada vedno avguštinskemu redu, nadpade njegov pomočnik, en spovednik, pet ceremonijskih mojstrov, dva zdravnik, en kirurg, en lekarnar z dvema pomočnikoma, vsi duhovskega stanu potem dva zidarja, dva kamnoseka, en mizar in 15 služabnikov. Ti se izvolijo iz posameznih meniških redov in imajo nalogo kuriti in čistiti prostore. Vrata konklave se zaklenijo z dvema ključima od znotraj in z dvema ključima od zunaj. Prva dva ključa se izročita kardinalnemu sobarju in ceremonijskemu mojstru, druga dva maršalu konklave. Zadnja čast je dedna rodbini Chigi. Razen majhnih vrat, skozi katere se lahko odnesejo bolniki, se vsa ostala vrata zazidajo ter okna zastro in zabijejo. Kardinale sobar se nato v spremstvu treh drugih pri luči plamenice pregleda vse prostore, če se ni v njih nikdo skril. Pri vsakih vratih se postavi znotraj stražnik, zunaj straža. O konklave in

zaklepanju sestavi papeški notar posebno listino.

Od trenutka, ko se zaklenejo vrata, ne sme nobeden kardinalov, njihovih tajnikov ali služabnikov zapustiti prostor konklave. Pri glavnih vratih je le puščenih nekaj odprtini, skozi katere se do naša kardinalom hrana in daje možnost, da morejo kardinale v nujnem slučaju koga sprejeti. V kolikor se tiče audience poslanikov in drugih visokih oseb pri kardinalih, so jim v ta namen čez odmerjene posebne ure, toda pogovor se sme vršiti le v italijanskem ali latinskem jeziku. Kakor hitro pristopi kardinal k oknu v zazidanih vratih, mora poslanec za audijenco trikrat poklekniti. Ta čast se izkazuje sicer samo papežu, toda ker je papež inkognito navzoč v konklave in je lahko vsak kardinal izvoljen za papeža, se ta čast izkazuje tudi kardinalom v konklave. Hrana se donša kardinalom dvakrat dnevno, opoldne in pred solčnim zahodom.

Ob 6. zjutraj se oglasi zvon. Še ne izvene zvonovi zvoki, ko zapuste vsi kardinale svoje celice in se podajo v kapelo. Odtod se vrnejo k volitvi papeža, ki se lahko vrši na tri načine. Kardinale lahko izvolijo iz svoje srede komisijo ali posameznika, kateremu poverijo nominiranje papeža. Drug način izvolitve, imenovan »aboratio«, obstoji v tem, da se vsaj dve tretjini kardinalov približa onemu, ki ga hočejo imeti za papeža, se pred njim priklonijo in ga pozdravijo kot Kristovega naslednika na zemlji.

Najobičajnejši pa je tretji način volitve z glasovnicami (volilnimi listki). Kardinale se navadno trudijo spreminiti pisavo, da bi se ne moglo spoznati, od koga da glasovnica izvira. Na glasovnici, stoji v sredi: Eligo in summum pontificem E. D. meum D. cardinalalem... Te glasovnice se položijo na altar v volilni kapeli, nakar prestejejo trije zato izvoljeni kardinale oddane glasove. Za veljavno izvolitev je potrebna dvetretinska večina. Če pri prvi volitvi ni dosežena potrebna večina, se volitve ponove. Druge volitve se lahko vrše tudi na drug način, imenovan »accessus«. Volilni listki se razdele in vsak kardinal napiše na svoj listek »accedo domino X. Y...« to se pravi, da odobruje volitev tega ali onega kardinala, ali pa »accedo nemini«, to je, da ostane pri svojem prvotnem mnenju.

Kakor hitro je dosežena potrebna dvetretinska večina, se podajo papeški protonotarji v volilno kapelo in sestavijo o papeški volitvi listino, ki jo podpišejo vsi kardinale. Izvolitev papeža se nato praznuje z zvonenjem po vseh cerkvah in celo vrsto svečanosti. Kakor hitro papež sprejme izvolitev, si izbere novo ime. V zakristiji volilne kapele zamenja kardinalsko oblačilo s papežkim. Nato se pokaže z balkona ljudstvu, nakar se v sikstinski kapeli vrši drugo, počaščenje. Iz kapele se poda v katedralo sv. Petra, kjer sprejme pred glavnim altajem tretje počaščenje. Drugi dan se praznuje papežovo ystoličenje.

Gospodarski položaj v čehoslovaški republiki.

Osnove češkega gospodarstva.

Kljub razmeroma nepovoljnemu položaju, v katerem se nahaja čehoslovaška republika vsled svoje geografske konfiguracije, je stalo gospodarsko življenje že v starih čeških deželah na visoki stopnji. Imelo je tudi vse predpogoje za zdrav nadaljnji razvoj. Tako se more n. pr. češko poljedelstvo tehnično in komercialno primerjati povsem najnaprednejšim evropskim državam in je dano pri tem še mnogo možnosti lažjega razvoja.

Industrija je v čehoslovaški republiki skoro premočno razvita. Vrednost letne industrijske produkcije čeških dežel se je pred vojno cenila na 7 1/4 milijard predvojnih kron, dočim je znašal dohodek z poljedelstva in gozdov komaj 4 milijarde kron.

Situacija češke industrije

bo v bodoče vedno težavnejša. Po razmiselnju čeških strokovnjakov je ena glavnih nalog čeških industrijskih organizacij češko industrijo pripraviti na to dejstvo, ter ji s praktičnim in pozitivnim delom pomagati iz njenega težkega položaja. Pritožbe, ankete in klicanje po državni pomoči tukaj ne morejo pomagati, ker češka država ne more spremeniti dejanskega razmerja, ki je močnejše in trajnejše kot vse državne odredbe. Nekatere češke industrije že zdaj kažejo v praksi, da se da s koncentracijo ali drugim potom ter z resnim delom premostiti vse zapreke.

Narodno premoženje čehoslovaške republike

maša po sedanjih kupni vrednosti v čehoslovaških kronah okroglo 260—280 milijard. Vrednost zemljišča se ceni na 70—75 milijard, poslopja na okroglo 45 milijard, rudokopi na 30 milijard in premično premoženje na 110—120 milijard. Seveda so v čehoslovaški republiki investirani tudi veliki zneski tujega kapitala in da čehoslovaška republika inozemstvu več dolguje, kot pa ima od njega tirjati, toda cenitev skupnega narodnega premoženja na 260 milijard je približno pravilna. Češko narodno premoženje je obremenjeno z državnim dolgom v skupnem iznosu okroglo 50 milijard Kč, torej s skoro 20 % narod-

nega premoženja. Ta državni dolg se bo moral prehodno še povečati, in sicer tudi potem, ako bi se doseglo ravnovesje v rednem državnem bidžetu, ker češka država nima zadostnega kapitala za potrebne investicije. Toda te investicije bodo služile samo za to, da se bo iz njihovega dohodka dolg lažje poplačal.

Vrednost čehoslovaškega narodnega premoženja

se dviga in pada z fluktuacijo čehoslovaške valute in se bo stabilizirala šele potem, ko bo utrjena čehoslovaška valuta. Če bi čehoslovaška krona dosegla vrednost avstrijske krone pred vojno, kar pa seveda čelni nikakor ne smejo dopustiti — potem bi padla vrednost čehoslovaškega narodnega premoženja na predvojno vrednost, torej na okroglo 40 milijard predvojnih kron. Češko državni dolgi, ki je povečini izražen v čeških kronah, pa ostane v tej količini številčno enak, in če bi češka krona dosegla predvojno kronsko vrednost, potem bi bil češki državni dolg večji kot vse češko narodno premoženje.

Češko gospodarstvo ne more biti nikdar samo sebi zadostujoče, kar dokazuje češki uvoz. Če gledamo iz tega stališča češki uvoz v letu 1920, vidimo, da odpada od 39 milijonov uvoženih meterskih stotov na blago, ki ga čehoslovaška sama ne poseduje, 13 mil. met. stotov na premoženje in samo 2 mil. met. stotov na drugo blago. Prva polovica leta 1921 kaže sledečo sliko: celokupni uvoz 21 ena tretjina mil. met. stotov, od tega 15 mil. met. stot. blaga, ki ga čehoslovaška nima, 5 ena tretjina mil. met. stotov premoga in 1 mil. met. stotov ostalega blaga. Razmerje je torej še nepovoljnije kot v letu 1920. S tem je dokazano, da je češko gospodarstvo v ogromni meri nesamostojno, ker obstoja preko 90 % import iz blaga, ki ga čehoslovaška ne producira in ga vsled tega mora uvažati. Popolnoma drugačno sliko kaže češki eksport. V letu 1920 se je iz čehoslovaške eksportiralo 69 mil. met. stotov, od tega 43 1/4 met. stotov premoga. Če odštejemo premog ostane 25 tri četrt mil. met. stotov, od katerih odpade 13 1/4 mil. met. stotov na industrijske izdelke. V prvi polovici 1921 je

čehoslovaška eksportirala 45 tri četrt mil. met. stotov, od tega 29 tri četrt mil. met. stotov premoga. Od ostalih 16 mil. met. stotov odpada 8 en četrt mil. met. stotov na industrijske izdelke. Večja polovica češkega izvoza, če odštejemo premog, obstoja torej iz industrijskih izdelkov, po vrednosti najmanj 85—90 %.

Čehoslovaška trgovska bilanca.

Po uradnih podatkih izgleda čehoslovaška trgovska bilanca za prvo polletje 1921 sledeče: uvoz okroglo za 8 in pol milijard Kč, izvoz okroglo 10 milijard Kč. Za to polletje ostane torej okroglo eden in pol milijard Kč. aktivna. Uvoz je obstojal po večini iz predmetov, katere čehoslovaška mora importirati, ker jih sama nima in ki jih mora plačati s svojim eksportom. Močan izvoz je torej za čehoslovaško življenjska nužnost, brez katere gospodarsko ne more obstojati. Seveda pa ne obstoja češki izvoz iz predmetov, ki bi jih konzumenti tako nujno rabili kot čehoslovaška svoje uvozne predmete.

Čehoslovaška trgovska politika.

V toliko je torej situacija čehoslovaške neugodna. Sicer je navidezno za čehoslovaško silno ugodno, da je podedovala po stari Avstriji toliko industrije, toda ta svetla zunanja stran ima tudi svojo temno stran in edina rešitev leži v taki ureditvi čeških trgovskih in političnih odnosov, da nasledstvenimi državami in z, v industrijskem oziru do sedaj še popolnoma nerazvitim vzhodom, da ostane čehoslovaški konsumentski trg za industrijske izdelke v teh državah kolikor mogoče dolgo ohranjen. Na drugi strani pa je naloga organizacije češke industrije, da producira blago, ki se z delom kolikor mogoče največ oplemeni. Blago, katerega vrednost odločuje bistveni material kot tak in v katerem je malo dela, se more prodajati le v bližini — pri čemer so izvzete seveda češke specialitete: hmelj, rž, slad in kaolin — medtem, ko se blago v katerem je mnogo dela, lahko eksportira tudi v oddaljene države. Vprašanje je seveda, v koliko je čehoslovaški ta preorientacija mogoča, k kateri mora pa takoj pristopiti.

Čehoslovaške trgovinske pogodbe.

Važnost katerekoli dežele z ozirom na trgovinske pogodbe je določena ne po množini blaga, ki ga tjakaj eksportiramo, niti po denarni vrednosti tega blaga, temveč le po trgovinsko-pogodbeni vrednosti. Tako na pr. nima običajno niti uvoz niti izvoz surovin nikake trgovinsko-pogodbene vrednosti. Surovine, ki jih kaka država rabi, mora enostavno uvažati, če jih sama ne producira in uvažati jih vedno iz dežele, kjer jih dobi pod najugodnejšimi pogoji. Nemčija npr. ne bo čehoslovaški trgovinsko-pogodbeno prav nič šla na roko zato, da ji zadnja dovoljuje uvoz njene premoga, njenih rud, njenih soli in njenih kemičnih snovi in ravnotako ji ne bo čehoslovaška dala ničesar za to, da dovoljuje Nemčiji uvoz češkega premoga, okroglega lesa in drugih surovin. Za trgovinske pogodbe pridejo v poštev one surovine, ki se nahajajo na svetu v majhnih količinah ali pa, ki so specialitete, kot na pr. gnojilne soli za Nemčijo, fosfati za Francijo, magnezit za Avstrijo itd. Za čehoslovaško so trgovinsko-politično važne samo one surovine poljedelske produkcije, ki se od tuje konkurence intenzivneje čuvajo, ali pa one, katerih eksport se mora osobito podpirati. V splošnem so trgovinsko-politično važni za čehoslovaško samo industrijski izdelki (tudi v poljedelstvu), za katere si mora čehoslovaška zagotoviti kar največje prednosti pri eksportu in dovoliti za te prednosti drugim državam čim večje ugodnosti pri uvozu. Na čehoslovaškem izvozu izdelanih predmetov so bile udeležene kot konzumenti: Avstrija s 25 % (seveda z velikim reeksportom) Francija z 19 %, Italija z 12 %, Nemčija samo z 10 % itd. Na uvozu izdelanih predmetov pa so participirale: Nemčija z 40 %, Avstrija z 20 %, Italija samo z 8 % in Francija z 4 %, Jugoslavija samo z 1 %. Uvoz produktov iz železa, kovinske, strojne in kemične branže izvira od dve tretjine do štiri petine iz Nemčije. Iz teh števil jasno izhaja, da je Nemčija za čehoslovaško v kalkulaciji trgovinsko-politične važnosti z 10 odstotkov aktivna, pri izvozu izgotovljenega blaga in z 57 % pasivna pri uvozu izgotovljenega blaga. Čehoslovaška se mora torej ščititi pred

nemškim uvozom in pospešiti svoj izvoz. Avstrija ima naprani čehoslovaški aktivum 25 %, pasivum 20 %; seveda se mora pri tem pripomniti, da bo Avstrija še dolgo ostala najvažnejši posrednik za prodajo čehoslovaških industrijskih izdelkov, ker Avstrija nikakor ne konzumira sama 20 % češkega izvoza industrijskih izdelkov. Tudi Nemčiji pripada odlično mesto v čehoslovaški zunanji trgovini, toda z ozirom na izvoz čehoslovaških industrijskih izdelkov so ostale države za čehoslovaško desetkrat važnejše kakor Nemčija.

Nekatere češke industrije v svoji ozkornosti bi najraje videle, da bi se sploh ves uvoz v čehoslovaško prepovedal. Toda v tem slučaju bi inozemstvo plačalo čehoslovaški milr za drago, kar bi pomenilo uničenje čehoslovaške industrije. Vsaka država pa mora žrtvovati eventualno tudi celo vrsto konkurence zmognih podjetij, katere bi sicer mogla rešiti s prohibitivno carino, ako s tem doseže večje prednosti za celokupno industrijo v dotični državi. Čehoslovaški tudi najbrže ne bo preostajalo drugega. Pogajanja v svrhu sklepa trgovinskih pogodb postajajo za čehoslovaško čimdalje težja, ker postajajo težkoče češkega gospodarstva inozemstvu čimdalje bolj znana, vsled česar se pozicija čehoslovaške čimdalje bolj slabša. Brez izvoza večji del čehoslovaške industrije ne more živeti in čehoslovaška bo morala doprinesiti velike žrtve, da ohrani važnejšim svojim industrijam možnost eksporta. To spoznanje bo moralo določati bodočo trgovinsko politiko čehoslovaške republike.

Carinska unija.

Najvažnejši trg za čehoslovaško industrijo so bili in so nasledstvene države. Čehoslovaška je sklenila dosedaj že z vsemi temi državami, izven Madžarske, ki je iz poznanih vzrokov izostala, trgovinske pogodbe. Toda to za čehoslovaško še ni dovolj. Bodočnost čehoslovaške tekstilne, konfekcijske in več ali manj tudi železne industrije je odvisna od najožje gospodarske zveze z nasledstvenimi državami in zato mora in bo čehoslovaška delala z vsemi silami na dosego carinske unije. Med čehoslovaško in večino nasledstvenih držav ne obstoja ni-

Uprava praških vzorčnih velesejmov

vabi gospode obrtnike, trgovce in poljedelce k obisku

IV. MEDNARODNEGA VZORČNEGA VELESEJMA V PRAGI

od 12. do 19. sušca 1922.

V interesu industrije je, pravočasno priglasiti in korporativno udeležiti se

na večjega sejma v Čehoslovaški republiki

in pri tej priliki istočasno

Jugoslovansko — čehoslovaške trgovske ankete v Pragi!

Za udeležnike: popusti na čehoslovaških železnicah za osebe in vzorce, znižane pristojbine za vidiranje potnih listov, v Pragi dobra stanovanja, tolmači itd.

Oglasi v veletržnem katalogu in časopisu so najboljša reklama. Zahtevajte prospekte!

Natančna pojasnila dajejo brezplačno: konzulatni uradi Čehoslovaške republike, zastopniki Praških vzorčnih velesejmov v vseh večjih mestih kraljevine SHS in

PISARNA VELESEJMOV V PRAGI, Staromestská radnice. Telefon 9140 in 7434.

PRIHODNI VZORČNI VELESEJMI od 3. do 10. sept. 1922.

kaka interesna nasprotja in njihovo gospodarstvo se medsebojno izpopolnjuje. Egoistične interese ene ali druge industrijske stroke pa bo morala Češkoslovaška žrtvovati interesom celokupnosti.

Trgovinska bilanca in valuta.

Usoda današnje češkoslovaške valute in njene cenitve v inozemstvu, je odvisna od aktivnosti češkoslovaške trgovinske bilance. Čehi gospodarsko niso samostojni in morajo plačevati ogromne vsote v inozemstvu za svoj uvoz, za svoje dolgeve in zaostale obresti. Te svote lahko krijejo samo z eksportom svojega blaga, s prodajo svojega premoženja, ali pa z novimi dolgi v inozemstvu. Svoje premoženje ne bodo hoteli prodati. Inozemskega posojila v zadostni izmeri do sedaj niso mogli dobiti, ostane jim torej le izvoz in pa delna pridobitev tujih plačilnih sredstev potom izmenjave češke krone. Toda tudi češka krona je kljub svojem ugodnemu današnjemu kurzu vendarle v bistvu papir čisto osebnega kredita. Ocenjuje se po plačilni zmožnosti Češkoslovaške republike in bi se cenila po plačilni bilanci, ako bi bila ta zagotovljena. Kolikor časa pa plačilna bilanca ne obstoja se ocenjuje po subjektivnem zaupanju, ki ga ima inozemstvo do češke države. (Isto velja tudi za vse države sploh, ki nimajo zagotovljene plačilne bilance.) Cenitev inozemstva in njegovo mnenje pa se ravna po različnih okoliščinah: po ponudbi in po povpraševanju za dotično valuto, po množini izdanih novčanic, blagajniških nakazil, dolgov, kurzov, dogodiljav, poročil, vesti itd., na katere vpliva ima špekulacija na vse mogoče načine. Ni torej samo inflacija (poplava papirnatega denarja), ki povzroča padanje valut, temveč zmanjšana plačilna zmožnost države. Inflacija je samo končni lasen dokaz, da si država ne more več drugače pomagati. Seveda s tem ni rešeno, da je inflacija brezpomembna ali celo, da se tiskajo novčnice brez prestanka, temveč s tem je rešeno samo, da lahko valuta pade tudi brez inflacije in celo pri pomanjkanju krojenja papirnatega denarja.

Gospodarske nujnosti.

Gospodarske nujnosti so močnejše kot vse človeške iluzije in umetničenja in bodo končno privedle do prepričanja, da odvisi gospodarsko ozdravljenje Evrope v prvi vrsti od pravičnega go-

spodarjenja vseh posameznih držav, da pa mora poleg tega nastopiti tudi medsebojna kooperacija vseh držav, kooperacija, ki bi se udeleževala v začetku samo kot kontrola in morda kot

materijalna pomoč, ki bi pa končno, kot upamo, vodila k gospodarsko ujedinenim državam Evrope, kar bi tvorilo tudi najgotovnejše poročstvo proti ponovitvi svetovne vojne.

Cehoslovaške železnice po prevratu.

Dne 28. oktobra 1918 je prevzela češkoslovaška republika vse do takrat avstrijske državne železnice. V okvir nove železniške uprave je bilo mogoče vzeti samo ravnanjstva v Pragi, Plzinu, Olomucu, Praga-češka severna železnica. Potrebna je bila predvsem popolna reorganizacija uprave in nova dodelitev prog posameznim starim in novim ravnanjstvom. Na novo so bila ustanovljena ravnanjstva v Kraljevem Gradcu, Brnu, Bratislavi in Košicah. Istočasno pa je bilo ustanovljeno železniško ministrstvo v Pragi. Železniška uprava je imela velike skrbi z osebnim vprašanjem. Manjkalo je ljudi za razširjeno železniško upravo. Najbolje kvalificirane ljudi je bilo treba razpostaviti in poleg tega ustaviti nove še neizkušene sile. Prišlo se je tudi takoj z železniškimi investicijami za nabavo strojev, vagonov, popravilo prometnih sredstev, razširjenje postajnih naprav in delavnic, poprave tirov itd. V relativno kratkem času se je posrečilo

zboljšati promet, kar je postalo očitno še v voznem redu l. 1920. Mnogo je bilo tudi storjeno na novem prometnem pravilniku, novih osebnih in tovornih tarifih. Posebna važnost se je obračala na izboljšanje uradniškega naraščaja. Na socijalno političnem polju pa se je predvsem moderniziralo zavarovanje proti nezgodam in uvedel osemurni delovnik.

Dolžina češkoslovaških prog je znašala l. 1920 11.574 km, l. 1921 pa 12.329 km. Železniških uslužbencev je v Češkoslovaški bilo l. 1921 155.963, med njimi 21.047 nestalnih delavcev. Radi vojaških razlogov je prešla v državne roke proga Košice-Odenberg. Načelno se nameravajo poddržati tudi tri največje privatne proge.

Dne 20. oktobra 1921 se je otvoril promet na prvi novi železniški progi, ki jo je postavila republika, ki naj postane del velike tranzitne proge Slovaška — Karpatska Rusija, t. j. proga Bánovce—Vajany.

Češki premogokopi oktobra meseca 1921.

	I. črni premog	II. rjavi premog	III. skupaj
1. število obratov	47	10	57
2. število delavcev	49.982	687	50.669
3. produkcija v tonah	5.834,3	135,9	5.970,2

Kokerji je bilo 11 v obratu i 2 briketni tovarni.

Gospodarski položaj na Češkem.

Pred kratkim je zborovala v Pragi osrednja zveza češke industrije. Izmed tam podanih referatov sta najbolj zanimiva ona dr. Hodača in dr. Viškovskyja.

Trgovska bilanca za l. 1920. je bila za približno 3 milijarde č. K aktivna. Ker pa vnanja plačila izven blagovnega prometa nikakor ne dosegajo te višine, je bila tudi češka plačilna bilanca aktivna. Po dosedanjih cenitvah bo tudi trgovska in plačilna bilanca za l. 1921. aktivna.

Na češko narodno gospodarstvo zelo neugodno vpliva nestalnost češke krone na mednarodnem denarnem trgu. Naraščanje kurza češke krone v poslednjih tednih je po mnenju dr. Ho-

dača predvsem razlagati iz aktivne trgovske in plačilne bilance. Ta nestalnost vrednosti otežkoča trgovsko kalkulacijo. Poleg tega pa vplivajo zlasti naraščajoči kurzi zelo neugodno na gospodarsko življenje. Kupci se vzdržujejo kupovanja, dočim se gospodarski krogi vržejo v špekulacijo mesto da bi uporabljali svojo energijo v produkciji. Špekulacija nudi v taki dobi izgled na večje dobičke in lažje pridobljenje kot pa produkcija. Vsled tega je stabilizacija kurza neobhodno potrebna. Sredstvo za stabilizacijo vidi dr. Hodač v postopanju bankovne banke, ki zadržuje devizne zaloge, četudi narastejo te na velike vsote. Tako je nekdanje stopala tudi avstro-ogrska banka, da

zabrani kolchanje kurzov. Kar se tiče absolutne višine češke krone, se je doslej podcenjevala. Razvrednotena velja ima za posledico lahkomišljenost pri proizvodnih stroških, proizvajalci ne gledajo na to, da se štedi pri stroških. Na drugi strani pa tudi prebivalstvo ne štedi z denarjem, razvrednoten denar zavaja v lahkomišelnost in razsipanje.

Naraščanje češkega denarja ima za neposredno posledico naraščanje nezaposlenosti. Po izkazu ministrstva za socijalno politiko je uživalo podporo nezaposlenecv začetkom novembra 22.000, sredi decembra pa že 33.000; tekom poldrugega meseca je torej narasla nezaposlenost za 11.000. Vzroki te nezaposlenosti leže v tem, da zastaja konsum. Konkurenčna zmožnost čeških podjetij pada zlasti napram nemški industriji, ker stoji češka Krona višje kot nemška marka. Da morejo češka podjetja vsaj deloma ohraniti konkurenčno zmožnost, zmanjšujejo lastne režije. To zmanjšanje pa skušajo doseči predvsem z omejevanjem števila delavstva.

V težavni gospodarski situaciji se

danes nahaja češka usnjarska in čevlarska industrija. Vendar se kaže stagnacija tudi v tekstilni in volneni industriji, v steklarstvu in nekaterih panogah kemične industrije.

Kritičen je danes položaj v češki premogovni industriji, ki že težko konkurira s cenami nemškega premoga. Po poročilu dr. Viškovskyja je znašala netoprodukcija:

1920: 26,8 milijonov ton
1921: 28,2

Da se ozdrave razmere v premogovni industriji zahteva radikalno znižanje premogovnih cen. To pa je možno doseči le z znižanjem produkcijskih stroškov in to v prvi vrsti s pomočjo znižanja mezd. To je zahteva, ki so se je oprijeli kapitalistični podjetniki na celim svetu v nadi, da bo kriza ponesla, če se znižajo delavske meze. Najdalje so šle v te pravcu Amerika, Anglija in Francija in vendar je danes v teh deželah gospodarska kriza največja in nezaposlenost najboljšeje. Končno zahteva dr. Višnovsky svobodno trgovino s premogom.

Gospodarstvo.

Liubljanski trg.

Mesa pretečeni teden ni primanjkovalo. Goveje meso l. vrste '38 do 42 K, na trgu po večini 34 do 36 K ter 28 do 30 K. Telečje meso 40 K, svinjsko 46 K, hrbet brez priklade 60 K. Slanine je dovolj po ceni 74 do 80 K kg; mast 85 K kg.

Mleko liter 10 K, surovo maslo 140 kron, čajno maslo 180 K. Jaje na trgu zopet primanjkuje; plačujejo se po 8 do 9 K komad. Mest. aproviz. prodaja jajca vsak dan dokler traja še zaloga po 6 K komad, na Poljanski cesti št. 15.

Sadje na trgu ima sedaj sledeče cene: Jabolka 18 do 24 K kg, oranže 4 K komad.

Mlevski izdelki slone na ceni 24 K za moko št. 0, najslabša črna moka 17.50 K, ješprenj 20 K, otrobi 8 K, koruzna moka 17 K, ajdova moka 26 K. Pšenična 17 K kg, rž 13.50, ječmen 12.70, oves 12.50 K, proso 9 K, koruza 13 K, fižol 14 do 15 K, leča 37.50 K.

Zelenjava ima vsled letošnjega pomanjkanja visoke cene. Čebula 20 K, krompir 6 K; mestna aprovizacija 5 K. Dotične stranke, ki nimajo zadostne zaloge krompirja do jeseni, naj se pra-

vočasno preskrbe s krompirjem pri mestni aprovizaciji dokler traja še zaloga.

Špecerijsko blago: slabša kava 96 K, kava l. vrste 160 K kg, kristalni sladkor 56 K, v kockah 60 K, riž od 30 do 44 K po kavosti, namizno olje 96 K, jedilno 84, slabša paprika 60 K, boljše 150 K kg, petrolej 20 K liter, testenine 32 do 36 K.

+ Bančni komisarji na Poljskem. V svrhu kontrole bank so uvedli na Poljskem posebne bančne komisarje, ki imajo nalogo, oziroma pravico do vpogleda v bančne posle in udeležbe vseh sej uprav in kontrolnih organov kreditnih zavodov. Banke so dolžne da obveste komisarje, oziroma njihove namestnike o sejah. Ravnatelji finančnih zbornic pa imajo predložiti sezname finančnih institutov, ki se nahajajo v njihovem območju.

+ Avstrijski sekvestri. V notranjem ministrstvu se je sestala komisija, ki ima rešiti vprašanje sekvestriranih posestev naših državljanov, nahajajočih se v Avstriji. Komisija obstoji iz dr. Kostrenčiča, dr. Arangjeloviča in ravnatelja Praprotnika.

Pri naročilih se sklicujte na oglase v „Jugoslaviji“.

KEIL & DRUG D. D.

tovarniška zaloga papirja in lepenke.

WIEN

Brz. naslov: VERKEIL WIEN.

DREIHUFEISENGASSE 17.

Telefon štev. 4308.

Vedno na zalogi:

Ovojni papir vseh dobroidočih vrst od 20 g/m² dalje.

Ovijalni papir za steklenice in klobuke, rjav, bel, barvast in risan.

Pisani in platnični papir vsake vrste.

Fin kartoni beli in barvasti.

Papir za ovitke, zvezke, ton papir.

Ročna in strojna lepenka bela, rjava, siva in barvasta.

Tiskovni papir, strojnogladek od 30 g/m² dalje.

Tiskovni papir satiniran, papir za **lepake** in **barvast** papir.

Pisalni papir, strojnofini lesa prosti konceptni papir.

Papir za knjige za pisalne stroje, **bankpost**, **florpost**, **pivni** papir.

Kakor tudi vse ostale vrste papirja.

— Na željo ponudbe z vzorci. —

Izvoz Najstarejša tovarna Izvoz

lesenih rolô in šaluzij

(ustanovljena leta 1878)

C. KLEMT

Broumov, Č. S. R.

:- išče zastopnikov proti visoki proviziji. :-
Ponudbe na upravo lista pod „Zastopnik.“

„SLOGRAD“ Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Brzjavlj: „Slograd“.

LIUBLJANA.

Telefon štev. 180.

tehnična pisarna v tovarni Keršič, Spodnja Siška, Frankopanska cesta štev. 151.

I. Oddelek za globoke gradbe: vse vrste globokih stavb, betonske in železobetonske gradbe, vodne gradbe, železobetonske tlačne cevi do 3 atmosfere tlaka, električne centrale, izkoriščanje vodnih sil, „silo“, mostne, železniške in cestne gradbe, predore, biološke in mehanske čistilnice za vsakovrstno industrijo.

II. Oddelek za visoke gradbe: vse vrste visokih stavb, moderne industrijske zgradbe, leseni polnostenski nosilci za strehe z velikimi razponi do 35 m, železobetonska, lesena in kombinirana skladišča.

III. Tovarna vozov Keršič: luksuzni in tovarni vozovi, moderne avtomobilne karoserije, ročni vozički, samokolnice itd.

IV. Parna žaga: lesna trgovina in industrija, stavbeno tesarstvo in mizarstvo.

„SLOGRAD“ Slovenska gradbena in industrijska d. d.

LIUBLJANA.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje avtomobilov in lakiranje vozniških koles v ognju se priporoča

TONE MALGAJ

stavbeni, in pohištveni pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica štev. 6.

TRIBUNA

tovarna dvokolesa in otroških vozičkov

Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejemo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovi, emailiranje z ognjem in ooniklanje.

LIUBLJANA, Karlovska cesta štev. 4.

Michél Zevaco:

„NOSTRADAMUS.“

»Rad bi vedel, odkod imajo ljudje to svojo razsipnost. Kaj ti pomaga denar, kadar ni več tvoji! Meni je ta zakladnica vse moje življenje. Sem li zato skopuh? Nikakor ne. Vedno sem spoštoval dolžnosti, katere mi je nalagalo moje dostojanstvo. Nihče ne more trditi, da bi se bil kedaj ustrašil potrebnih izdatkov. A svoje najlepše ure sem preživel tu. Komu ostavim vse to, kadar ležem v grob?« Vztrepetal je od bolečine. »Saj ne poznam nikogar, ki bi razumel, kaj je skritega v slehernem teh zlatnikov: nekaj, kar zasluži spoštovanja in pobožnosti. Moja vera. Moje življenje... Ali naj pustim svoje življenje, komurkoli? Ne, ne! Tako mi Boga — ne! Nikomur ne! Živa duša ne bo razmetavala mojih milijonov!...«

Ko je storil ta sklep, ki je že dolgo poganjal v njegovi duši, mu je odleglo; začutil se je utolaženega. Stopil je k vratom, da vidi, ali je dobro zaklenil za seboj.

Nato je jel odpirati zakladnico, kar ni bilo preprosto delo. Lotil se ga je s svečano resnobo, ki je bila, ki daruje svojemu bogu. Ne prestano je pazil na to, ali ni vendar kdo praskal po zidu. Čim bolj je napredoval, tem bolj je bil prepričan, da so milijoni nedotaknjeni. Sicer pa so bile ključavnice tako umetne, da jih je mogel odpreti le on, ki je edini poznal njih skrivnost. Obrnil je poslednji ključ. Železna vrata so se odprla. Maršal de Saint-André je zrl na skrinje, v katerih je hranil svoje-ga malika...

Prvi pogled na te skrinje mu je vselej pripravil minuto blažene tesnobe.

»Dajmo,« si je rekel na glas, »prešteti moram, koliko je.«

Primeknil je mizo in stol. Na mizi je stala tehtnica. Oh, kolikokrat je tehtal in prespal svoje zlato, sanjaje nad rumenimi cekini, ki so se medlo svetlikali v mraku!... Skrinj je bilo troje. Odklenil je prvo.

Nekaj hipov je držal vzdignjeni pokrov v rokah, bulječ z očmi v izpraznjeno skrinjo. Nato je spustil pokrov, odmeknil se za tri korake in udaril v nervozen smeh...

Tako je stal več minut, ne da bi se genil. Po tem oddihu je iznova pristopil k zakladnici ter odprl drugo skrinjo.

Obstal je kakor beba, zijač z usti in očmi.

Se enkrat je skočil pogledat v prvo.

Nato je pijano omahnil v klet in taval nekaj časa kakor brez zavesti. A spet se je vrnil. Njegove oči so bile kalne. Usta so mrmrala nerazločne besede. V črtah lica se je izražala neizrekljiva bol.

Že je iztegnil roko, da bi odprl tudi tretjo skrinjo — a ni se upal takoj. Trikrat je zbral pogum in trikrat mu je upalnil. Ko se je vendar osmelil pogledati vanjo in je videl, da je tudi ona prazna kakor prvi dve ter mu od vseh njegovih šestih milijonov ne ostane niti belica, ter je s krčevito tresočimi rokami pač stokrat posegel v globino, da bi se preveril s tipom, ali ga ne vara vid, tako dolgo, da naposled ni bilo več dvoma o nesreči — tedaj je obstal kakor kamnat kip, z naježenimi lasmi in očmi razširjenimi od brezmejne groze. Nato je omahnil brez glasu in padel vznak kakor izpodsekan...

Skopuhova omedlevica ni trajala dolgo. Ko se je vzdramil, je ždel nekdo nad njim, podpiral mu glavo in mu držal pod nosnice ostro dišavo, ki je nedvomno preprečila, da maršala ni zadela kap. Kakor hitro je skopuh zagledal tujca, je vztrepetal od groze in skočil na noge. Planil je k železni omar, zaloputnil jo, naslonil se nanjo s pleči ter izdri bodalo... Neznavec se je zasmel. Saint-André je zastala kri od tega smeja.

»Mari se bojite, da vas ne bi okradel?« je vprašal mož v črnem plašču.

»Kdo ste? Kdo ste?« Odgovorite, ako nočete, da vas zakoljem!« je kriknil Saint-André. »Kako ste prišli v to klet?«

Tujec je spustil plašč z ramen. »Nostradamus!« je zahropel Saint-André.

»Da,« je mirno potrdil Nostradamus. »Kaj ne, da se niste nadejali mojega poseta?«

Saint-André je šklepetal z zobmi. Toda nujnost, ubiti človeka, ki je poznal skrivnost njegovega zaklada in vhoda v klet, se mu je zdela od hipa do hipa neizbežnejša... Od same besnosti se niti ni spomnil, da so skrinje prazne!... Odmeknil se je, stisnil bodalo krepkeje ter se pripravil na skok...

»Vi — tu?!« je rekel z čudnim glasom. »Tu! V tej klet!«

»Kakor vidite,« je odgovoril Nostradamus z neomejenim ravno-dušjem.

A Saint-André se je že zagnal proti njemu.

»Ná, služabnik satanov!« je zarjul. »Tvojih hudobij je konec: umri!«

Toda maršalove besede so se prelele v tuljenje resnične ali namišljene bolečine. Odletel je in bodalo mu je padlo iz roke, zakaj tik pred Nostradamom je bil treščil z vso silo v nevidno železno steno!...

Umeknil se je, brezumno stresaje glavo. A misel na zaklad ga je osvestila. Pozabil je svoj neuspeh in pobral bodalo:

»Vedeti hočem, kako si prišel! Ali poveš, ali pa ne pojdeš živ od tod!«

»Čemu ne bi povedal? Sami ste mi odprli vrata. Došel sem vas zgoraj, ko ste stopili s konja, in sem vam ukazal, da me ne smete videti. Očividno ste ubogali mojo voljo, ker sem vam sledil za petami, ne da bi mi branili. Dospel sem v klet takrat kakor vi in sem bil pri vas od hipa, ko ste odprli svoje skrinje, pa do tedaj, ko ste padli v omedlevico...«

Saint-André je bebasto buljil vanj. Vse se je podiralo v njegovi glavi. Edino, kar je še živelo in se zavedalo sebe, je bila skopost...

»Ste li videli moje skrinje?« je zajecjal.

Nostradamus je stopil k njemu. Saint-André je jel trepetati. Magov obraz ni bil grozeč, pač pa prepojen s tisto žalno resnobo, ki jo pripisujejo duhovim umrlih.

»Da,« je dejal, »videl sem vaše skrinje in sem se prepričal z vami vred, da so prazne.«

»Prazne?« je zastokal skopuh v neizmerni grozi.

Planil je k zakladnici, odprl jo z blazno nestrpnostjo in vzdignil zaporedoma vse tri pokrove. Ko se je obrnil k Nostradamu, je bilo njegovo obličje tako razorano in bolečina v njegovih očeh tako brezdanja, da bi se ga bil kamen usmilil. Toda Nostradamus je moral imeti okovano srce, zakaj nobena žilica v njegovem obrazu ni vzdrgetala. Z mrklo radovednostjo je opazoval skopuha. Po ustnicah mu je blodil bled usmev.

»Prazne!« je zamrmral skopuh, pobešaje glavo. »Resnica je. Res je resnica. Moje skrinje so prazne. —

Kako da še živim? ... Je li mogoče? — Moji rumeni zlati so izginili! Druga-ga za drugim sem pokladal v skrinje, vsakega posebej... In zdaj jih ni? In jaz živim? ...«

Govoril je s tihim, ublim glasom. Njegovega trpljenja v tej minuti je bilo več, nego bi ga nagradil čas v mnogih letih. Ni se genil z mesta, niti ni trenil z roko. Le glava se mu je tresla na mršavem vratu. Iz oči mu je sevala blaznost. Nostradamus se je nasmehnil, kakor v Roncherollesovi ječi in kakor takrat, ko je izročil Beaureversu Montgomeryjevo kopje...

»Da,« je nadaljeval skopuh, »živim — in moje skrinje so prazne. To je čudno...«

Sredi besed je zagnal dvoje, troje divjih krikov... Nato je povzel z enoličnim, strlim glasom, kakor bi bil pozabil Nostradamovo prisotnost:

»Kdo mi je uropal zaklad? Ako bi bil v nebesih Bog pravice, bi mi moral pokazati zločinca...«

»Povem vam ga jaz!«

Skopuh je zarjul.

»Vi! ... Oh da, vi morate vedeti! Pokažite mi ga, služabnik satanov! Samo tri dni mi daj, da vrnem podležu muke, ki jih trpim radi njega — potem vzemi mojo dušo!« je zahropel maršal. »Kdo je? Govori! Kako mu je ime?«

»Roland de Saint-André!« je odgovoril Nostradamov glas.

»Moj sin!« je zavrisnil skopuh z nečloveškim veseljem. »Oh, če je on... potem moram najti milijone... zapraviti jih ni utegnil, ker je mrtev!«

Z dolgimi koraki je zdirjal po kleti. Zaletaval se je v zid. Noge so mu sklecavale. Usta so mu mrmrala brezmislne besede. Ihtel je od veselja v svojem prepričanju, da najde izgubljeni zaklad, ker je sin mrtev... Nostradamus ga je opazoval nekaj časa z radovednim studom, kakršnega občutimo ob pogledu na pošasti. Nato je stopil k skopuhu in ga prijel za roko. Saint-André se je zdrnil. In ko je uprl oči v Nostradamu, je začutil, kako se razliva groza po vseh njegovih žilah. Njegov obraz je žarel od sovraštva.

»Kaj hočete?« je zastokal maršal. (Dalje prih.)

Drobiž.

* Princ — tat. V Parizu so zaprli prince Dimitrija Sjakowskega, ki je prodal za 60.000 frankov brošo, katero mu je dal shraniti neki Rus. Princ je prišel v Pariz s 500.000 franki, pa je vse zgubil na borzi. Četudi se je legitimiral kot član bivšega ruskega dvora, je policija odredila, da se obdrži v preiskovalnem zaporu.

* Tragedija orla. V neki vasi blizu Montpelliera, je vjel neki kmet nenavadno velikega orla. Orel se je vrgel za kokošjo, pa se je zapletel v ograjo iz bodeče žice, kjer je obstal. Spada med največje orle, ki so bili v poslednji dobi vjeti.

* Blaznež v poslaniški palači. Ni dolgo temu, ko je na poslaništvo Združenih držav v Parizu pridrvel človek, ki je mahal z rokami in kričal na glas. Za vsako ceno je hotel videti poslanika Združenih držav. Policijski agent, ki od poslednjega atentata strogo pazi na vhod v ameriško poslaništvo, je zgrabil kričača ter ga odvedel na komisarijat, kjer je možakar povedal svoje ime in ponovil, da mora na vsak način govoriti s poslanikom, ki da je največji lopov na svetu. Pri njem so našli nekaj pretečenih pisem na predsednika republike, v katerih zatrjuje, da izdaja Francoska banka ponarejene bankovce in da je mestece Quimperle v Britaniji napravilo zvezo z Japonsko, kar treba na vsak način povedati g. Hardingu. Blazneža so takoj odpeljali v bližnjo bolnico in ko so ga zaprli v posebno celico, je zatulil kot živina.

* Ločitev zakonov v Angliji. V Angliji so od vojne sem zakonske ločitve na dnevnem redu. Uprav sedaj so te ločitve dosegle rekord, kajti na en dan so prejela londonska sodišča 297 prošenj za ločitev zakona. Med temi prošnjami se gre po večini za one pare, ki so bili »zvezani« med vojno.

* Prefrigani »ženine«. Budimpeštanska policija je aretirala draguljarskega pomočnika Sigmunda Kohna, proti kateremu je dospel mnogo pritožb od raznih žensk, katerim je obečal ženitev in pod to pretevo izvalil od njih razne dragocene nakite, potem jih pa lepo pustil na cedilu. Vrednost nakitov, katere si je prefrigani Kohn na ta način »zaslužil«, se ceni na pol milijona kron. Ko ga je policija na cesti aretirala, ga je morala obenem vzeti pod zaščito, ker je navadilo nanj 9 zaročenk, ki so ga hotele linčati.

Čitajte „Jugoslavijo“!

IMPORT.

EXPORT.

GOSPODARSKA ZVEZA, Ljubljana.

Podružnice: CELJE, KRANJ, NOVOMESTO, RADOVLJICA, SPLIT.

Telefon št. 137.

Brzjavke: Gospodarska Ljubljana.

Blagovni oddelek:

poljedelski pridelki,
mlevski izdelki,
krmila,
kolonijalno blago.

Manufakturni oddelek:

češka in angleška manufaktura,
perilo za moške, ženske in otroke,
čevlji, usnje.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja lesa in oglja,
lastne parne žage,
lastna parketna tovarna.

Mlekarski oddelek:

nakup in prodaja mleka in mlečnih izdelkov, export sira in masla, lastne mlekarne.

Kmetijski in strojni oddelek:

poljedelski in drugi stroji, železo,
semena in umetna gnojila,
cement, bencin,
galica, žveplo.

Mesni oddelek:

izvoz goveje živine in prešičov,
tovarna mesnih izdelkov,
hladilnica,
izdelovanje umetnega ledu.

Vinski oddelek:

domača in tuja vina v sodih in buteljkah,
vse vrste žganja, konjak, špirit.

TOVARNA HRANIL.

LASTNA ZELJARNA.

LEPOTA

kožo, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morejo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekarnarja Fellerja:

Elsa lilijno mlečno milo
najbolje blago, na linijeje „milo lepote“; 4 kosi z zamotom in poštnino 98 Kr.

„Elsa“ obrazna pomada
odstrani vsako nečistost kože, sončne pege, za-
jedance, nabore, itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; dva porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 kron.

„Elsa“ Tanočina pomada za rast las
krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprečuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 52 kron.

Prodajalci
ako naročijo najmanj 12 kosov od jednega predmeta dobijo popust v naravi.
Razno: Lilijno mleko 15 K; Brkomaž 8 K; naj-
dnejši Heza-puder Dr. Klunera v velikih origi-
nalnih skatulah 30 K; najfinjši Heza zobni
prašek v potni skatuli 20 K; puder za gospo-
darice 5 K; zobni prašek v skatuli 7 K;
v vrečkah 5 K; Snehet dišava za perilo 8 K;
Snehamoon za lase 5 K; rumenilo 12 listov
24 K; najfinjši parfem po 40 in 80 K; Močna
voda za lase 58 K. Za te razne predmete se
zamoji in poštnina posebej zaračuna.
EDGEN V. FELLER, lekarnar STURICA donja,
Elsatrg 357, Hrvaško.

Proda se:

radi vojnih razmer oprava iz mahagonije-
vega lesa z brušenimi stekli in zrcali za
dve spalni in dve sprejemni sobi. Na ogled
pri Pogachniku, posestniku in trgovcu V
Podnartu. 207

MLAD PES
pristne volčje pasme, Zelena jama 104.
ENONADSTROPNA HIŠA
v jako dobrem stanju, lep hlev in klet,
zelenjadni in sadni vrt. Brezje 36. 211
MLEKARSKO ORODJE
v dobrem stanju. Cena po dogovoru. Alojz
Dremelj, Mala vas 3, pošta Grosuplje. 192

DOBRO OHRANJENO POHIŠTVO
Gledališka ulica 10/I, desno. 195
ENONADSTROPNA HIŠA V CELJU,
sredi mesta, cena 50.000 Dinarjev. Kupci
naj pismeno ali ustmeno vprašajo pri I.
Kavčič, Celje gosposka ul. 6. 180

**2 NOVE OBLEKE, 2 ŽAKETA, 1 ČRNE
HLAČE, 1 ŠPORTNA OBLEKA**
Sv. Petra cesta 16/I. 193

Kupi se:

KUPI SE DECIMALNA TEHTNICA
že rabljena od 500—600 kg. Kupi se tudi
večjo množino transportnih sodov od žganja,
kisa ali vina od 100—400 l. Ponudbe se
prošijo pod »Sodi in tehtnica« na upravo
lista. 175

TESANI LES
vseh obsegov, kakor late, okrogli les, de-
ske po 13, 20, 25 mm. itd. kupujemo vsako
množino iz skladišč. Zadnje ponudbe naj
se pošiljajo na naslov Braču Ivkov, Seta-
par (Bačka). 175

Službe:**MESTO POTNIKA**

išče bližnji trgovec pri kakem večjem pod-
jetju v Jugoslaviji. Cenjene ponudbe na
upravo tega lista pod »Agilen« 213. Sprej-
me se tudi pisarniško delo na dom. 213

STAVBNI DELOVODJA

želi premeniti službo. Zmožen je voditi
vodne zgradbe, zgradbe iz železobetona
in visokih stavb. Vstop po dogovoru. Na-
slov v upravi. 212

**KOMPTORISTINJA
(KOMPTORIST)**

strojevska in stenografska se sprejme s ta-
košnjim nastopom. Pismene ponudbe na
Milko Jesih, veletrgovina vina, Rudnik-
Ljubljana. 206

HLAPCA H KONJEM

sprejem. Prednost imajo oni, ki so že
služili pri konjenici. Hrana v hiši. Ponudbe
na J. Bonač, Ljubljana, Čopova ul. 16. 203

KUHARICA

se išče za 15. februar ali 1. marec proti
dobri plači. Služba ni naporna. Graščina
Tabor, Vojnik pri Celju. 203

OPEKARSKI MOJSTER

k več delavcem, več ročnega izdelovanja
opeke v navadni peči (Feldofen), se sprej-
me. Ponudbe naj se vpošljejo na naslov:
»Nova Nada«, d. d. rud. podjetje v Globo-
kem pri Brežicah. 199

KONTORISTINJA

samostojna slovenska in nemška korespon-
dentinja, izurjena strojevska in stenografi-
nja se takoj pod ugodnimi pogoji sprejme
za tovarniško podjetje v Ljubljani. Prednost
imajo absolventinje slovenske trgovske šole.
Ponudbe je poslati na upravnništvo pod
šifro: »Samostojna pisarniška moč 200«. 199

SODAR,

pošten in zanesljiv, ki bi pomagal tudi v
kleti, se sprejme. Pismene ponudbe pod
»Posten šte. 196« na upravo lista. 196

Razno:**MLIN**

ob potoku v bližini Ljubljane se vzame
v najem. Ponudbe pod »Bližina 208« na
upravo lista. 208

MEBLOVANO SOBO

išče mlad gospod. Gre pa tudi kot sosa-
novalec k družini. Želi se hrana, vendar ni
pogoj. Cenjene ponudbe prosim na upravo
lista pod 1. marec št. 210. 210

DVA GOSPODA,

oziroma dijaka, se sprejmeta na hrano in
stanovanje. Naslov v upravi lista. 205

KOMPANJONA

v svrhu eksporta, iščem. Potreben kapital
160.000 do 200.000 kron. Tedensko 40.000
do 50.000 kron čistega dobička. Ponudbe
pod »Kompanjon« na upravo »Jugoslavije«. 191

VEČ DOBRO OHRANJENE OBLEKE,
čevljev, lepa zimska suknja, nov plav ko-
stüm. Krebelj, Poljanska cesta 18, pri-
tičje, levo. 209

PRODA SE

Gostilna s pekarijo, oziroma mesarija
in zemljišče.
Posestvo 34 oralov z velikim inven-
tarjem

Posestvo 80 oralov.
Trgovske in stanovanjske hiše, vile.
Pisarna Zagorski, Maribor, Barvarska
ulica 3.

ŽEPNE URE,

prečizjske in stenske, popravljajo naložni-
ce tvrdka F. Čuden v Prešernovi ul. 1.

SEDLAR IN TAPETNIK

se želi nastaniti v kakšnem trgu ali malj-
nem mestecu. Kdor mu izposluje primeren
prostor ali urejeno delavnico, dobi lepo na-
grado. Ponudbe pod »sedlar« na podruž-
nico »Jugoslavije« v Ptuj. 204

SAMO KRATEK ČAS

(radi preselitve) mlinska sita po nižjih
cenah razpošilja. Proda se tudi knjižnica
čez 1000 knjig, večina nemških. J. Dolinar,
Svetle, Medvode. 650

INTELIGENTEN MLADENIČ

resen, čeden, trg. naobražen, mirnega tem-
peramenta, blagega srca, neodvisen, z nekaj
premoženja, želi se spoznati z enako gos-
podično ali mlado udovo, katera poseduje
bolji obrt ali gotovino, v svrhu ženitbe.
Tajnost zalamčena. Cenj. samo resne po-
nudbe s sliko, ki se vrne na upr. pod »Res-
nost 897«. 181

Priporočamo Jugoslovanski kre-
ditni zavod v Ljubljani, Marijin trg
8. Hranilne vloge na knjižice in na
tekoči račun obrestuje po 4 in pol
odstotka; hranilne vloge z odpoved-
nim rokom pa po dogovoru.

**Naročajte in širite
„Jugoslavijo!“**

Vplačana delniška glavica K 30.000.000.
Telefon št. 567. Cekovni račun št. 12205.

Slovenska banka

LJUBLJANA, Krekov trg 10
nasproti „Mestnemu domu“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše.

5.
februarja (nedelja) se vrši
prostovoljna
JAVNA DRAŽBA
stavbinskih parcel

1. ob pol. 2. uri popoldne v
gostilni m kopališča Kolecija.
870 m² parcele s stavbinskim
dovoljenjem.

2. ob pol. 4. uri popoldne v
gostilni Pok, Opekarska c. 26
1618 m² parcele s sadnim
drevjem in 1618 m².

Natančne pogoje se izve pr
gosp. Mate Hafnerju, notarju
Miklošičeva ulica.

**BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTARNE**
Ing. J. Laurencič & Co
LJUBLJANA
RIMSKE CESTE 12
IZRABA VODNIH SIL
ŽRGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJNE-STROBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Gradbeno podjetje
ing. Dukič & drug
Ljubljana, Resljeva c. 9
se priporoča za vsa v to stroko
spadajoča dela.

DRVA

celo letna dobava
v letu 1922 se kupi
vsako množino.
Obvezne ponudbe
do 18. februarja 1922 z navedbo
dobavnega časa je poslati do
12. februarja 1922 na „Poštni
predal 151“ gl. pošta Ljubljana.

Parna pekarna Jean Schrey-a naslednik

Jakob Kavčič

LJUBLJANA GRADIŠČE ŠT. 5

naznanja slavnemu občinstvu, da lahko večkrat na dan postreže s
svežim in vsakovrstnim pecivom. Priporoča se za najbolj naročila.

Prodaja se v naslednjih prodajalnah:

Prešernova ulica 26. M. Strauss, Skofja ul. M. Bergant, Spodnja
Šiška 61. Zanoškar, Poljanska c. Zabnikar, Kongr. trg 5. Svetel,
Tržaška c. Cernak, Tržaška c. K. Konzule, mlekar, Poljanska c.

Oglašujte v „Jugoslaviji“!

NAPRODAJI

Vino in žganje.

Pristno, od 5 Din. liter in naprej,
prosto trošarine na Jesenicah.

Ivan Poljšak,
Jesenice, hotel Pošta.

„BALKAN“ d. d. za mednar. Transporte

Centrala LJUBLJANA.

Podružnice: LJUBLJANA, MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD,
RAKEK, TRST, Riva Grumula 14, WIEN III., Strohgassee 24.

Delniška glavica K 4.000.000.

Brzjavni naslov: SPEDBALKAN.

Brzjavni naslov: SPEDBALKAN.

Spedicija. — Mednarodni transporti. — Selitve s patentiranimi
pohištenimi vozovi. — Carinsko posredništvo. — Poseben ta-
rifni in reklamacijski oddelek.

Prvo ljubljansko javno skladišče

Javna in tranzitna, carine in užitnine prosta skladišča. — Lasten
spoj s progo južne železnice.

JADRANSKA BANKA

BEOGRAD

Delniška glavica: kron 120.000.000—
Rezerva: . . . kron 60.000.000—

TRST

Delniška glavica: Lir 15.000.000—
Rezerva: . . . Lir 5.000.000—

PODRUŽNICE. Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb, Trst, Zadar, Opatija, Wien.

JADRANSKA.

Naslov za brzjave
BANCADRIA.

ADRIABANK.

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantnejše.

Naš Amerikanski oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je
v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

AFILIIRAN ZAVOD

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLAND STREET,

NEW YORK CITY.

Jugoslovanska banka

d. d. menialnica v LJUBLJANI, Kolodvorska ulica številka 26.

kupuje in prodaja valute (dolarje itd.) in devize po naj-
ugodnejši dnevni ceni in obrestuje vloge bodisi na knjižice
bodisi na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

„TEXTILIA“

trgovska in industrijska d. d., Ljubljana, Krekov trg 10.

DELNIŠKI KAPITAL K 12.000.000.

Največja zaloga češke in angl. manufakture.

Telefon 177.

Centrala: LJUBLJANA.

Brzjavke: „TEXTILIA“.

Samo na debelo!

Samo na debelo!

Samo na debelo!

Ustanovljena leta 1831.

ASSICURAZIONI GENERALI V TRSTU

Občna zavarovalnica.

Generalni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Marijin trg — Sv. Petra cesta števil. 2 v lastnem domu.

Zavaruje zoper požare na poslopih, pohištvo in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov, na življenje in za doto v vseh mogočih sestavih. Družba je izplačala za škode nad poldrugo milijardo kron. Premoženja družbe znaša preko 550 milijonov kron.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki
razpisuje službo
tajnika

Ponudbe, z navedbo dosedanje uporabe in zahtevka plače naj se vpošljejo na naslov zavoda najkasneje do 15. februarja 1922.

Lisičje kože in kože divjačine sprejme
v stroj, barvo in izdelavo
krznarstvo ROT, Ljubljana, Gradišče 7
kupi kože divjačine po najvišjih dnevnih cenah. Sprejema moderniziranje.**Vžigalice**

znamke „MIKADO“ brez žvepla in fosforja na vsaki podlagi se vžigajoče, v paripnatih ovojkah izdeluje

Tovarna vžigalic in kemikalij, družba z. o. z.
Tel. int. 188. Ruše pri Mariboru. Brzjavi: Vžigalice.**A. PICARD, ING.**

Négociant

Mažuraničev trg 5, Zagreb (Croatie). Yougoslavie SHS.

IMPORT - EXPORT.

Bureau d'Etudes techniques.

Etudes industrielles, commerciales et financières.

Formations de Sociétés.

Recherches et placements de capitaux.

CONSIGNATION.

COMMISSION.

MAISON FONDÉE EN 1913.

Kostanjevles

prosto vagon in večje množine v gozdu kupi

J. Pogačnik, Ljubljana,

Dalmatinova ulica 1./I.

Posredovalci se dobro plačajo.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava:

Prima tehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica števil. 19.

Naročajte in širite „Jugoslavilo“!

Kapital: 20.000.000 kron.

Slovenska eskomptna banka

Rezerve okrog 6.000.000 kron.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu. Ljubljana, Selenburgova ulica št. 1. Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut. Eskompt menic, terjatev, faktur. Akreditivi. Borza.

M. KUŠTRIN
LJUBLJANA

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumij, kolesne in avtomobilske pneumatike. Slavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne „WALTER MARTINY“. Na razpolago je hidraulična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta števil. 2.
Telefon števil. 588. Brzjavi: Kuštrin Ljubljana.Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.
Telefon števil. 470.Maribor, Jurčičeva ulica števil. 9. Telefon števil. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.**Gospodarska Zveza, Ljubljana**

je prejela glavno zastopstvo

80% kemično čiste kisline od tvrdke S. H. Gutmann, Belišče, za celo Slovenijo izvz. Maribor in okolico. Sedanja cena K 95.— za kg, pri večjem odjemu znaten popust.

Prva jugoslovanska barvarija, krznarstvo in strojarnica

Sprejemam lisičje in druge kože v barvo; stroj in popolno izdelavo moderniziranje kožuho in izvršujem točno in po najnižjih cenah. Kupujem vsakovrstne divje kože po najvišjih dnevnih cenah.

P. SEMKO, krznar
Glince 230.**Medić, Rakovec & Zankl** prej
A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudniških barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavi: Meraki. Ljubljana. — Telefon 64.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: Barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mašteneč (Federweiß), strojno olje, karbonilej, steklarski in mizarški klej, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.

„MERAKL“. Lak za pode. „MERAKL“. Linoleum lak za pode. „MERAKL“. Emajlni lak. „MERAKL“. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA

preje MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

USTANOVLJENA L. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Velikovec,

Maribor, ekspoziturna podružnica Skofjaloka.

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvišuje vse bančne posle najkulantneje.

STROJI za obdelovanje lesa**TURBINE**
Transmisije**A**rmature in sesalke, zvonoviStrojne tovarne in livarne d. d.
LJUBLJANA.**!! Underwood !!**

pisalni stroji so najboljši

Zahtevajte ponudbe!

THE REX Co.

LJUBLJANA

Tel. 268 - Gradišče št. 10 - Tel. 268

Zahtevajte ponudbe!

!! Opalograph !!

razmnoževalni aparati so svetovno znani